

Κεφάλαιο δ: Η Ευρώπη και ο Κόσμος κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου

Επαναληπτικές Ερωτήσεις και Λύσεις από τις Παγκύπριες Εξετάσεις των τελευταίων χρόνων

Μέρος Α

Τύπος Ερώτησης: Σωστό-Λάθος

A1.1. Ίδρυση της Τρίτης Διεθνούς είχε ως σκοπό την προαγωγή της διεθνούς επανάστασης εναντίον του καπιταλισμού και των αστικών καθεστώτων.

ΣΩΣΤΟ Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 96

A1.2. Η Ιαπωνία, υπό καθεστώς στρατοκρατικό, εφάρμοσε κατά τη δεκαετία του 1930 πολιτική επεκτατισμού απέναντι στους ηπειρωτικούς γείτονές της.

ΣΩΣΤΟ Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 110

A1.3. Μετά την εκλογική επικράτηση του Βενιζέλου το 1928, φάνηκε να σταθεροποιείται οριστικά το πολίτευμα της κοινοβουλευτικής προεδρευόμενης δημοκρατίας.

ΣΩΣΤΟ Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 101

A.1.4. Η Τρίτη Διεθνής ιδρύθηκε για την προαγωγή της διεθνούς επανάστασης εναντίον του καπιταλισμού και των αστικών καθεστώτων και για τη στήριξη των νέου κομμουνιστικού καθεστώτος στη Ρωσία.

ΣΩΣΤΟ Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 96

A.1.5. Η μεγάλη οικονομική κρίση των ετών 1929-1932 είχε ως αφετηρία την αιφνίδια ραγδαία πτώση των τιμών στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

ΣΩΣΤΟ, Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 104

Τύπος Ερώτησης: Συμπλήρωση πρότασης μέσα από πολλαπλή επιλογή

A2.1. Μετά την οικονομική κρίση του 1929, ο Ρούζβελτ με την πολιτική του «New Deal»

α. ανέθεσε πολλά εγγειοβελτιωτικά έργα αποκλειστικά σε ιδιωτικές επιχειρήσεις.

β. συνέχισε την οικονομική πολιτική του προκατόχου του, Χούβερ.

γ. ενίσχυσε την οικονομία με την παρέμβαση του κράτους και οδήγησε στην ανάκαμψη της οικονομίας.

ΣΩΣΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ: γ Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, Δ' 5

Τύπος Ερώτησης: Αντιστοίχιση

A3.1. Μπενίτο Μουσολίνι =Φασιστική ιδεολογία

Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 100

A3.2 Αλέξανδρος Παπαναστασίου= Αβασίλευτη Δημοκρατία

Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 101

A3.3. Ιωάννης Μεταξάς =Καθεστώς της 4ης Αυγούστου

Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 106-107

A3.4 Αριστείδης Μπριάν =Γάλλος πολιτικός που συνέδεσε το όνομά του με την ιδέα της ενοποίησης της Ευρώπης.

Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σελ. 98

Μέρος Β

Τύπος Ερώτησης: Κατατοπιστικά Σημειώματα

B1.1. Διεθνής Οικονομική Κρίση (χρονικό πλαίσιο και τέσσερις [4] συνέπειες)

Χρονικό πλαίσιο: 1929 / 1929-1932 / τέλος της δεκαετίας του 1920 και αρχές της δεκαετίας του 1930 (1)

Συνέπειες:

- Πτώχευση των τραπεζών στις ΗΠΑ
- Απόσυρση των αμερικανικών κεφαλαίων από την Ευρώπη
- Μείωση της βιομηχανικής παραγωγής και των εμπορικών συναλλαγών
- Μείωση της τιμής των αγροτικών προϊόντων
- Αποδιοργάνωση του διεθνούς νομισματικού συστήματος / νομισματική ρευστότητα
- Δραστική αύξηση της ανεργίας / αυτοκτονιών
- Αμφισβήτηση του φιλελεύθερου δημοκρατικού προτύπου στο πεδίο της οικονομίας / κρίση κοινοβουλευτισμού / κρίση κοινοβουλευτικής δημοκρατίας
- Ανάδυση και ισχυροποίηση του Εθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος (ναζιστικό κόμμα) του Αδόλφου Χίτλερ στη Γερμανία
- Ενίσχυση της φασιστικής ιδεολογίας / του ολοκληρωτισμού σε πολλά κράτη παγκόσμια
- Κοινωνικές αναταραχές / διαδηλώσεις / εξεγέρσεις
- Μετάδοση της οικονομικής ύφεσης στις αποικίες / μείωση προϋπολογισμών στις αποικίες / σύνδεση με τα Οκτωβριανά στην Κύπρο
- Περίοδος οικονομικής και πολιτικής αστάθειας στην Ελλάδα • Εκτροπή προς τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

(4 σημεία x 1 μον. = 4 μονάδες)

B.1.2. Κοινωνία των Εθνών (κύριος σκοπός, σύστημα συλλογικής ασφάλειας, διεύρυνση του 1926)

Ιστορία του Νεότερου και Σύγχρονου σελ. 97-98,246

Κύριος σκοπός: Η φροντίδα για τη διατήρηση της ειρήνης/η παγίωση της ειρήνης με την εγγύηση όλων των κρατών-μελών της διεθνούς κοινωνίας/η αποφυγή μιας νέας αιματοχυσίας

Σύστημα συλλογικής ασφάλειας: Η Κοινωνία των Εθνών εγκαθίδρυσε σύστημα ειρηνικής συνύπαρξης των κρατών στο διεθνές πλαίσιο {παρά τη συνεχή πρακτική του ανταγωνισμού μεταξύ των εθνικών κρατών, προβολή του εθνικού συμφέροντος έναντι του γενικού συμβάλλοντας στη διατήρηση της ειρήνης}

Διεύρυνση του 1926: (προς την κατεύθυνση αποφυγής της αιματοχυσίας) έγινε και η διεύρυνση με την ένταξη της Γερμανίας στην Κοινωνία των Εθνών (απότοκο της συνθήκης των Βερσαλιών[για την ειρηνική επίλυση των διαφορών])

Τύπος Ερώτησης: Ανάπτυξη Δοκιμίου

B2.1. Σε κείμενο έκτασης 250-300 λέξεων, να παρουσιάσετε και να σχολιάσετε την εξωτερική πολιτική που ακολούθησε ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Στο κείμενό σας να εντάσσονται λειτουργικά τα πιο κάτω: Βαλκανικοί Πόλεμοι, Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Συνθήκη των Σεβρών, Συνθήκη της Λοζάνης, πρωθυπουργία 1928-1932 (15 μονάδες)

[Το τελευταίο ζητούμενο αφορά στο κεφάλαιο του Μεσοπολέμου]

Πρωθυπουργία 1928-1932

- Αποκατάσταση διπλωματικού κύρους της Ελλάδας

- Εγκατάλειψη της πολιτικής των εδαφικών διεκδικήσεων
- Συνομολόγηση διμερών συμφωνιών
- Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας
- Αποκατάσταση φιλικών σχέσεων με τη Μ. Βρετανία και τη Γαλλία
- Υποστήριξη του σχεδίου Μπριάν για ευρωπαϊκή ενοποίηση

(4 σημεία x 0,5 μονάδες = 2 μονάδες)

Σχολιασμός της εξωτερικής πολιτικής του Βενιζέλου

επιτυχείς χειρισμοί μετά τη μικρασιατική καταστροφή (0,5) και στροφή προς την πολιτική ειρηνικής συνύπαρξης (0,5) επιδεικνύοντας ευελιξία στην εξωτερική του πολιτική (0,5).

B2.2. Σε κείμενο έκτασης 230-250 λέξεων να εξηγήσετε πώς η οικονομική κρίση του 1929-1932 συνέβαλε στην κατάλυση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του φιλελευθερισμού. Να παρουσιάσετε με συνομία την άνοδο των κυριότερων αυταρχικών καθεστώτων στην Ευρώπη, κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου. Στο κείμενό σας να εντάσσονται λειτουργικά οι πιο κάτω όροι/έννοιες:

επιπτώσεις οικονομικής κρίσης, Κομμουνιστικό Κόμμα, σοσιαλισμός, φασισμός/φασιστική ιδεολογία, εθνικισμός, Εθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα (15 μονάδες)

Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 97-100, 104-105

Σύντομος πρόλογος - Εισαγωγή

(ενδεικτικά):

• Κατά την πρώτη δεκαετία μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, επικρατεί ένα κλίμα αισιοδοξίας σχετικά με τη δυνατότητα να κυριαρχήσει η ειρήνη σε παγκόσμια κλίμακα (ίδρυση ΚΤΕ), παρουσιάζονται βήματα προόδου και μια αισθητή οικονομική - βιομηχανική ανάκαμψη τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Αμερική.

/ • Η δεύτερη δεκαετία μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο σφραγίζεται από πολιτική, οικονομική και κοινωνική κρίση που οδηγεί στην έκρηξη του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου.

/ • / ή άλλο συναφές. (1 μονάδα)

Ζητούμενα: Ι. Επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης:

1. Οι διαδοχικές τραπεζικές πτωχεύσεις στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη.
2. Η απόσυρση των αμερικανικών κεφαλαίων από την Ευρώπη και ιδιαίτερα από τη Γερμανία
3. Η μείωση της βιομηχανικής παραγωγής.
4. Η μείωση των εμπορικών συναλλαγών σε παγκόσμια κλίμακα.
5. Η αποδιοργάνωση του διεθνούς νομισματικού συστήματος (με την υποτίμηση και της αγγλικής λίρας).
6. Η δραματική αύξηση της ανεργίας.
7. Ο κίνδυνος για ολοκληρωτική κατάλυση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του φιλελευθερισμού. (5 x 1 = 5 μονάδες)

ΙΙ. Άνοδος αυταρχικών καθεστώτων στην Ευρώπη:

1. (α) Στην ΕΣΣΔ, όπου κυβερνά το Κομμουνιστικό Κόμμα, ο Στάλιν επιχειρεί την οικοδόμηση του Σοσιαλισμού, υπό τη δική του συγκεντρωτική εξουσία. (1 μονάδα)
(β) Επιβάλλει την κρατικοποίηση της καλλιεργήσιμης γης και της εκβιομηχάνισης (στο πλαίσιο μιας αυστηρά προγραμματισμένης οικονομίας) υπό τον πλήρη έλεγχο του κράτους. (1 μονάδα)
2. Στην Ιταλία, ο Μπενίτο Μουσολίνι, εμπνευστής της φασιστικής ιδεολογίας, επιχειρεί να επιβάλει τον εθνικισμό και διεκδικεί να δημιουργήσει ένα ισχυρό κράτος. (1 μονάδα)
(α) Σημειώνονται έξαρση της δύναμης και της βίας και επίκληση συνθημάτων υπέρ της κοινωνικής ισότητας. (β) Η βαθμιαία ταύτιση κόμματος και κράτους θα απολήξει στην ολοκληρωτική κατάλυση των δημοκρατικών θεσμών. (1 x 1 = 1 μονάδα)
3. Στη Γερμανία, το Εθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα του Αδόλφου Χίτλερ, (μετά την εκδήλωση της διεθνούς οικονομικής κρίσης και στη Γερμανία), αυξάνει τη δύναμή του.

(1 μονάδα) (α) Η άνοδος του Κόμματος στηριζόταν στη χρήση αντιδημοκρατικών μεθόδων και στην άσκηση βίας κατά των αντιφρονούντων με την ανοχή των κρατικών οργάνων (και τη συγκατάβαση των μετριοπαθών πολιτικών σχηματισμών αντίθετων στον κομμουνισμό). (β) Ο Χίτλερ ανακηρύχθηκε (το 1933) καγκελάριος και, μετά από δημοψήφισμα, (το 1934) κατάργησε τη δημοκρατία και αυτοαναγορεύθηκε πρόεδρος του γερμανικού κράτους, του Ράιχ, συγκεντρώνοντας όλες τις εξουσίες. (γ) Το νέο καθεστώς διέθετε ένα πολύ αποτελεσματικό μηχανισμό προπαγάνδας. (δ) Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων της οικονομίας, η μείωση της ανεργίας και η βίαιη καταστολή κάθε αντίδρασης συνέβαλαν στην ολοκληρωτική επικράτηση του ναζισμού στη Γερμανία. (3 x 1 = 3 μονάδες) 6 Σύντομος επίλογος - Κατακλείδα (ενδεικτικά): Η παγκόσμια οικονομική κρίση συντέλεσε στην πρόκληση σοβαρών πολιτικών και κοινωνικών προβλημάτων στην Ευρώπη. Η ΚΤΕ εξασθενεί δραματικά και τελικά καταρρέει, καθώς αποδεικνύεται ανίσχυρη, μεταξύ άλλων, να αναχαιτίσει την εκβιαστική πολιτική των ισχυρών κρατών με αυταρχικά καθεστώτα. / ή άλλο συναφές. (1 μονάδα)

ΜΕΡΟΣ Γ

ΠΗΓΕΣ

Ι. Η δικτατορία του Μεταξά

«Αι λαϊκαί μάζαι παρέμειναν απαθείς, και διότι η δικτατορία τους προσέφερεν υλικά ανταλλάγματα, ως την απόσβεσιν των αγροτικών χρεών, την βελτίωσιν των ημερομισθίων, την αύξησιν της παραγωγής, την οικονομικήν σταθερότητα, και διότι τα από του 1932 μέχρι του 1936 πολιτικά γεγονότα είχαν προκαλέσει δυσφορίαν εναντίον των κομμάτων. Τρίτος παράγων υπήρξεν η διεθνής κατάστασις. Και αυτοί οι φανατικοί αντίπαλοι της δικτατορίας εδίσταζον να αναλάβουν πρωτοβουλίαν ανατροπής της, εν

όψει δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, εις τον οποίον εφαινετο ότι η Ελλάς δεν θα ημπορούσε να παραμείνη αμέτοχος. Τελευταίος, αλλ' όχι μικράς σημασίας, παράγων, που συνετέλεσεν εις την δημιουργίαν κλίματος ευνοϊκού υπέρ της δικτατορίας, ήτο η στάσις των κομμάτων. Όλα τα κόμματα, ιδιαιτέρως δε τα δύο μεγάλα, οι Φιλελεύθεροι και το Λαϊκόν, ανέμενον την λύσιν από τον βασιλέα. Πλείστα δε στελέχη των δύο κομμάτων εβοήθησαν ή επροθυμοποιήθησαν να βοηθήσουν την δικτατορίαν. [...] Γ. Δαφνή, Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων 1923-1940, τ. Β', Αθήνα 1997, σ. 451 ΙΙ.

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παραθέμα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

Γ1.1. Να αναφέρετε τέσσερις (4) παράγοντες οι οποίοι στάθηκαν τροχοπέδη στην ανατροπή της μεταξικής δικτατορίας. (4 μονάδες)

Σημείωση: Είναι απαραίτητη η αναδιατύπωση των σημείων από το παράθεμα.

Παράγοντες:

- Η δικτατορία προσέφερε στις λαϊκές μάζες υλικά ανταλλάγματα: [Αποσβέστηκαν τα αγροτικά χρέη./ Βελτιώθηκαν τα ημερομίσθια. / Αυξήθηκε η παραγωγή. / Επιτεύχθηκε οικονομική σταθερότητα.]
- Τα γεγονότα της περιόδου 1932-36 είχαν προκαλέσει δυσφορία εναντίον των κοινοβουλευτικών κομμάτων. / Η πολιτική αστάθεια.
- Η στάση (αδράνεια / ανοχή) των κομμάτων, τα οποία δεν επιδίωξαν την ανατροπή της δικτατορίας. / Κάποια στελέχη των δύο κομμάτων βοήθησαν ή προθυμοποιήθηκαν να βοηθήσουν τη δικτατορία.
- Οι φανατικοί αντίπαλοι της δικτατορίας δίσταζαν να αναλάβουν πρωτοβουλία ανατροπής της λόγω και του επικείμενου δεύτερου παγκόσμιου πολέμου.
- Η διεθνής κατάσταση: Η επικράτηση δικτατορικών καθεστώτων στην Ευρώπη, τα μέσα στήριξής τους, η βίαιη αντιμετώπιση των ενδεχόμενων αντιδράσεων.
- Η απουσία σημαντικών πολιτικών ηγετών στην Ελλάδα.

(4 σημεία x 1 μον. = 4 μονάδες)

Ι. «Ο Βενιζέλος διέθετε την ικανότητα να προσαρμόζεται στην εκάστοτε πραγματική κατάσταση. Όταν, μετά τις εκλογές του 1920, επήλθε η Μικρασιατική Καταστροφή, συνειδητοποίησε -αυτός, που είχε εδράσει την πολιτική του στο αλυτρωτικό όραμα- ότι η στρατηγική της Μεγάλης Ιδέας αποτελούσε πλέον παρελθόν. Ήδη στις 13 Οκτωβρίου 1922 αποφαινόταν ουσιαστικά υπέρ της υποχρεωτικής ανταλλαγής των πληθυσμών, με τη σκέψη να απαλλαγεί και η Ελλάδα από την επιβαρυντική παρουσία εκατοντάδων χιλιάδων τουρκογενών μουσουλμάνων· και, επιπλέον, κατανοούσε ότι η νέα πραγματικότητα επέτασσε την αποκατάσταση σχέσεων ειλικρινούς φιλίας και εποικοδομητικής συνεργασίας με τον πρώην πολέμιο [...]. Στη Λωζάννη, κατά τη διάρκεια της σχετικής συνδιάσκεψης, ο Βενιζέλος έσπευδε σε απευθείας επαφή με τον Ισμέτ, αρχηγό της τουρκικής αντιπροσωπίας, να προσβλέψει, από τον Μάιο του 1923, στην επίλυση κάθε εκκρεμούς διαφοράς· και ως πρωθυπουργός, με την επιστολή του, στις 30 Αυγούστου 1928, προς τον Τούρκο ομόλογό του, τόνιζε ότι δεν υπήρχαν πλέον εδαφικές βλέψεις της μιας χώρας απέναντι στην άλλη. Η οδός για τη διμερή συμφωνία της 30ής Οκτωβρίου 1930 είχε ανοίξει...» Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Ο Κωνσταντίνος Σβολόπουλος για το έργο και τη δράση εννέα πολιτικών ανδρών, Εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα 2015, σ. 153

Αφού μελετήσετε το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

Γ2.1.α. «... η στρατηγική της Μεγάλης Ιδέας αποτελούσε πλέον παρελθόν».
Ποια κατάσταση στην Ελλάδα οδήγησε τον Ελευθέριο Βενιζέλο στη συνειδητοποίηση του ανέφικτου της Μεγάλης Ιδέας, μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και τη Συνθήκη της Λωζάννης; Πώς ορίζεται η πολιτική της Μεγάλης Ιδέας για τον ελληνισμό, όπως διαμορφώθηκε από την ίδρυση του ελληνικού κράτους; (5 μονάδες)

Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 31, 34, 93

Κατάσταση στην Ελλάδα: Η Ελλάδα: • έχει νικηθεί στρατιωτικά, • είναι πολιτικά διχασμένη, • είναι διεθνώς απομονωμένη, • απειλείται από τις γειτονικές χώρες, • είναι οικονομικά κλονισμένη, • είναι υποχρεωμένη να περιθάψει περισσότερο από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες. (4 × 0,5 = 2 μονάδες)

Ορισμός της Μεγάλης Ιδέας: • Μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους (1830), η περιορισμένη εδαφική επικράτεια του νέου κράτους και η επιθυμία για διεύρυνση των ελληνικών συνόρων συνέβαλαν στην ανάπτυξη της Μεγάλης Ιδέας. • Η επιθυμία για την απελευθέρωση των αλύτρωτων ιστορικών τόπων και την ένταξη των ελληνικών πληθυσμών που κατοικούσαν σε αυτούς οδήγησε στην ανάπτυξη της πολιτικής του αλυτρωτισμού. • Το εθνικό όραμα της Μεγάλης Ιδέας και ο αλυτρωτισμός υιοθετήθηκαν ως επίσημη εθνική πολιτική του κράτους, σφραγίζοντας τη ζωή και την ιδεολογία του ελληνισμού (μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα). (2 x 1,5 = 3 μονάδες)

β. Σε ποιες ενέργειες προέβη ο Ελευθέριος Βενιζέλος, στην εξωτερική πολιτική, αμέσως μετά την εκλογή του ως πρωθυπουργού το 1928; (3 μονάδες)

Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 103

Ενέργειες Βενιζέλου: Το 1928, μετά την επάνοδό του στην εξουσία: 1. συνομολόγησε σημαντικές διμερείς συμφωνίες με την Ιταλία και τη Γιουγκοσλαβία, 2. συνομολόγησε συμφωνία με (τον πρώην πολέμιο) την Τουρκία (Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας, 1930), 3. αποκατάστησε φιλικές σχέσεις με τη Μεγάλη Βρετανία και τη Γαλλία, 4. υποστήριξε ανεπιφύλακτα το σχέδιο Μπριάν για την ευρωπαϊκή ενοποίηση. (3 x 1 = 3 μονάδες)

γ. «Ο Βενιζέλος διέθετε την ικανότητα να προσαρμόζεται στην εκάστοτε πραγματική κατάσταση». Να εκφράσετε την άποψή σας για την πιο πάνω θέση του συγγραφέα, εξηγώντας την πολιτική του Βενιζέλου στη συγκεκριμένη ιστορική φάση. (2 μονάδες)

Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου, σ. 102-103

Άποψη μαθητή/τριας για θέση συγγραφέα (ενδεικτικά): Ο Βενιζέλος, μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και τη Συνθήκη της Λωζάννης, απέδειξε ότι ήταν ρεαλιστής / πραγματιστής / πολιτικός, που αντιλαμβανόταν και αποδεχόταν τις νέες συνθήκες / την πραγματικότητα, όποια και αν ήταν αυτή, και ότι, στην ανάγκη, έπρεπε να αλλάξει πολιτική γραμμή / να προσαρμόσει την πολιτική του γραμμή, (εγκαταλείποντας ακόμη και το όραμα της Μεγάλης Ιδέας), ούτως ώστε να βελτιώσει/ανακάμψει την οικονομική, κοινωνική, εσωτερική και εξωτερική πολιτική της Ελλάδας. Αυτό σήμαινε ακόμη και την αποκατάσταση σχέσεων φιλίας και συνεργασίας με τον πρώην πολέμιο, την Τουρκία. Η

νέα του αντίληψη εδραζόταν κυρίως στην πεποίθηση ότι η εξυπηρέτηση των βασικών συμφερόντων της χώρας απαιτούσε μακρά περίοδο σταθερότητας και ειρήνης. Στο τέλος της δεκαετίας κατόρθωσε, κάτι ιδιαίτερα σημαντικό στο διεθνές πεδίο, να ανορθώσει το διπλωματικό κύρος της Ελλάδας. / ή άλλο συναφές. (2 μονάδες)